

A színház.

A holnap, péntek délután tartandó közgyűlésen, még pedig már annak elején a törvényhatósági bizottság véglegesen dönt a színház sorsáról, annyival inkább véglegesen, mivel biztos információk szerint, felebezés esetén is, a közgyűlésnek remélhetőleg Faragó Ödön javára hozandó határozatát a belügyminisztérium illetékes közegei szívesen várják és helyben fogják hagyni.

A közgyűlés tulajdonképpen két ügyet fog határozatával elintézni, vagyis nemcsak a főkérdést, hogy a szegedi színház vezetését a legközelebbi három évre Faragó kapja-e meg, aki évek hosszú során át a vidék legnagyobb színházait — így legutóbb a kassait — vezette és művészi eredményei alapján a legjobb vidéki színházgátnak ismerik el még ellenségei is. Faragó Ödön mellett igen jelentősen esik még az is latba, hogy a kassai színház éléről a csehek hazafias magyar magatartása miatt üzték el. A másik alternatíva az, hogy ellőitünk álló három hosszú évre Andor Zsigmondra bizzuk-e a legnagyobb vidéki színház vezetését, a szegedit, akiről mást nem tudunk, minthogy régebben egy-két egészen jelentéktelen német városkában karmester volt, mint színházgátnak pedig csakis a jelentéktelen kis újpesti színházat vezette.

De a történetek folytán ezen kívül a közgyűlésnek döntenie kell afelett is, hogy vajon egy ily fontos kulturális kérdés, mint a szegedi színház vezetésének három évre történő eldöntése nem a kötelességszerű tiszta helyzet megteremtése mellett, kizárólag csak a főkérdés eldöntése által dőljön-e el, vagy pedig olyan lehetetlen taktikázás alapján, amellyel az ügy előadója, kezdettől fogva egyoldalú pártossággal, kötelességeinek és a város érdekeinek elhanyagolásával harcolt oly módon, hogy egyik kényszerhelyzetet a másik után teremtve, evidensen csak ezáltal bírta a tanácsot álláspontjának elfogadására.

És el kell holnap azt a kérdést is dönteni, hogy vajon a közgyűlés nagy többséggel nyilvánított akarata igazán csak oly „quantité négligeable”-e, amellyel a tanácsnak nem kell törődni és hogy az előadó tanácsnoknak kézenfekvő, komolytalan ügyeskedését többre kellett-e értékelnie, mint a közgyűlés félreérthetetlen akaratát?

Mindezeket indítványom indoklásával a közgyűlésen aktaszerűen fogom bizonyítani és a város kulturális érdekeit szem előtt tartó törvényhatósági bizottsági tagokhoz csak egy kéresem van: jöjjenek el a közgyűlésre és döntsek el a kérdést az ott hallottak alapján.

Wimmer Fülöp.

Nincsiacs a fiumei kérdésről.

Az *United Presse* tudósítója Triesztben beszélgetést folytatott Nincsiacsal. Nincsiacs arra a kérdésre, hogy Jugoszlávia hajlandó-e Fiume olasz annektálása és a Baross-kikötőnek Jugoszláviához való csatolása alapján megegyezni, azt válaszolta, hogy a jugoszláv kormány *ragaszkodik a szerződésben biztosított jogaihoz, nevezetesen a Baross kikötőhöz, Giardinó tábornok kinevezését nem fogja fel a kormány tragikusán, mert meg van győződve, hogy Mussolini a fiumei kérdést végeredményben békésen akarja elintézni.* Arra a kérdésre, vajon a megegyezés esetében nem tartanak-e a jugoszláv nacionalisták lázadásától, a külügyminiszter azt válaszolta, hogy a jugoszláv kormány minden rendezést el fog nyomni.

A *Grazer Tagespost* jelenti Belgrádból: A szkupstina tegnapi ülésén a fiumei eseményekre vonatkozó interpellációkra adott válasz után bizalmat szavaztak a kormánynak. 115 képviselő a kormány mellett, 92 pedig ellene szavazott.

Belgrádi jelentés szerint a jugoszláv hadsereg Sebenicó környékén nagy hadgyakorlatokat tart, melybe belevonják a flotta egy részét is.

Két szindikátus

az angol admirálisoknak azt az ajánlatot tette, hogy a scapaflovi öbölben 1919-ben elszállított német hadiflottát emeljék ki. Néhány romot egy héttel ezelőtt már ki is emeltek.

Hivatalos jelentés a genfi tárgyalásról.

A genfi tárgyalásról a tárgyalófelek közös megállapodással a következő hivatalos közleményt adták ki:

Azok a tárgyalások, amelyek Genfben egyrészt Benes csehszlovák külügyminiszter, másrészt Bethlen István magyar miniszterelnök és Daruváry külügyminiszter között folytak, ideiglenesen befejezést nyertek. A tárgyalások kiterjedtek mindazokra a politikai és gazdasági kérdésekre, amelyek a két állam között folyamatban vannak és ugyanezzel arra a kölcsönre is vonatkoztak, amelyet a magyar kormány felvenni óhajtott. A tárgyalások célja az volt, hogy a két állam között lojális viszony maradjon és megszűnjenek azok az ellentétek és nehézségek, amelyek eddig ennek a viszonyoknak kialakulását megakadályozták. A tárgyaláson végül az volt a cél, hogy helyreállítsák a kölcsönös bizalom légkörét és elősegítsék Magyarország pénzügyi és gazdasági újjáépítését és ennek alapján fontos lépéseket tegyenek Közép-Európa konszolidációjának érdekében. A tárgyalások, amelyek mindvégig szíves jellegben folytak, a következő eredményre vezettek:

1. A határcincenz elkerülése céljából abban állapodtak meg, hogy közös megegyezéssel részletes szolgálat-tervezetet adnak ki a határcincenz számára. Megegyeztek abban, hogy kielégítő módon kártalanítsák azokat a személyeket, kik a legutóbbi határcincenzek alkalmából megsebesültek, illetve annak a csehszlovák határcincenzek hozzátartozóit, akik ez alkalommal megöltek. A csehszlovák kormány viszont hajlandó revideálni azokat a megkorltozások és intézkedéseket a magyar állampolgárok ellen, akiket a legutóbbi határcincenz alkalmával Csehszlovákia területéről kitoloncoltak. Ebben a tekintetben hasonló módon fognak eljárni, mint annak idején a Németországgal szemben felmerült hasonló nehézségek esetén eljárt.

2. Eszmecszerét folytatott a két kormány a kötött kereskedelmi szerződések rektifikálására, valamint az árucserére vonatkozó külön egyezményre, a határcincenz ügyével összefüggő nehézségekre és e téren könnyítések bevezetését vették tervbe.

3. Megállapodtak abban, hogy az illetékes miniszterek fogják megvitálni azokat a kérdéseket, amelyeket a trianoni szerződés rendelkezéseire mérten szabályozni kell és amelyeket eddig nem tárgyaltak. Megállapították azokat a szabályokat és alapokat, amelyek tekintetbevételével a kérdések megoldhatók. E kérdések sorába tartozik az állampolgárság és a honosítás kérdése is, a levéltárak és alapítványok felosztásának ügye, végül több jogi és politikai természetű kérdés, amelyet eddig még nem tárgyaltak.

4. Megállapodás jött létre azoknak a propaganda tevékenységeknek tekintetében, amelyek alkalmasak arra, hogy a jó szomszédi viszonyt megzavarják. E célból a két kormány érintkezésben marad és minden tőle telhetőt megtesz, hogy mindenik a maga részéről megakadályozzon olyan propaganda tevékenységet, amely a lojális viszonyt nem fér össze.

Ami a külföldön megkötendő magyar kölcsönre vonatkozó tárgyalásokat illeti, amelyek Genfben Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia, másrészt Bethlen és Daruváry, mint Magyarország képviselői között folytak, azokra vonatkozóan egyben hajlandóan nyilatkozik közreműködni, hogy Magyarország részére lehetővé

tegyék egy hosszulejáratu kölcsön megkötését, amely alkalmas Magyarország pénzügyi helyzetének rendbehozására. Ezt a kölcsönt, amelyből a jóvátételi szám-lára levonás nem fog történni, ellenőrzés tekintetében feltételekhez kötik, amelyeket egy erre feljogosított bizottság fog megállapítani. Ezeknek az elveknek az alapján a Népszövetség programot dolgoz ki, amelyet azután esetleg végleges jóváhagyás céljából a jóvátételi bizottság elé terjesztenek. Időközben tovább folytatják a tárgyalásokat a kölcsön biztosítékairól és ellenőrzéséről is, valamint a többi még el nem intézett kérdésekről. Azok az előkészületek, amelyeket ebben az irányban a genfi tárgyaláson tettek, arra a reményre jogosítanak, hogy ez a kérdés október hó elején a jóvátételi bizottság elé kerül és hogy ezek a tárgyalások megegyezésre fognak vezetni. A genfi Népszövetség tanácsa decemberi ülése alkalmával feltétlenül megvizsgálja ezeket, hogy azután végleges határozatot lehessen hozni.

Bethlen István gróf miniszterelnök és Daruváry Géza külügyminiszter Genfből hazautaztak. A népszövetségi tanácsba kiküldött magyar delegáció tagjai, valamint Korányi Frigyes báró párisi magyar követ a Népszövetség közgyűlésének végéig Genfben maradnak.

Bethlen István gróf miniszterelnök Bécsben tárgyalni fog Seypellel. A miniszterelnök szombaton informálja a pártok vezetőit, a kormány tagjait és a sajtót.

Villiam Good a genfi eredményről.

A Magyar Távirati Iroda tudósítója Genfben beszélgetést folytatott sir William Gooddal, aki a magyar kölcsön ügyéről folyt tárgyalásokról a következőket mondotta:

— A Genfben megkötött egyezményt igen jelentőségteljes haladásnak tartom. Mint az egy hónapig tartott kényes bonyolult genfi tárgyalások szemlélőjének legyen szabad megjegyeznem, hogy a mostani siker aligha lett volna elérhető Bethlen gróf ügyessége és józanítétele nélkül. A magyar miniszterelnök és a tárgyalásokon közreműködött segítőitársai biztosították a maguk számára a Genfben képviselt nemzetek tiszteletét és bizalmát. Ez a tény magában is megbecsülhetetlen hasznára lesz Magyarországnak a még fennmaradó nehézségek leküzdésénél. Ezek a nehézségek még mindig lényegesek, de ha Magyarország ezután is, arról tesz tanúságot, hogy főkövénysága az, hogy szomszédaival békében élhessen és hazafias önfeláldozással támogatja azt a kormányt, mely Európa bizalmát fogja felébreszteni, úgy meg-vagyok róla győződve, hogy Magyarország pénzügyileg és gazdaságilag talpra állítható lesz.

Kiszáradt a Fehértó.

(A Szege tudósítójától.) Szege város mindenkori gazdálkodásának háromezzerholdas szegényfoltja, a Fehértó ismét kiszáradt. A hatalmas tófenék szennyes fehéren szikkad az őszi napfényözönben, vastag rétegben borítja a kivirágzott széksó. A széksótengerben itt-ott elszáradt halattemek hevernek. A víz teljesen el-tűnt, csupán a tóterület felső részén, Karácsonyi Dili Gergő tanyája alatti maradt belőle valami mutatóba. A háromezzerholdas élettelen tófenék szomorúan terül el a város mellett, fölötté talán még a madár sem mer elrepülni. A halott mező némán beszél arról a közömbösségről, arról a nemtörődömségről, amely halottá tette. A Fehértó feneke körülbelül háromezzer holdat rabol el a város vagyonából, háromezzer hold pedig nagyobb terület, mint amennyit magának mondhat akárhány magyar város. Háromezer hold harmadrendű termőföld évi bérjévédelme a mai buzavalutás földbérrendszer mellett meghaladja a hatszázmillió koronát. A város közönsége tehát a Fehértó miatt évi hatszázmillió koronával rövidül meg.

A Fehértó ismét kiszáradt és ismét kipusztult belőle a halállomány... Ezzel tulajdonképpen nem is irunk újságot, hiszen évtizedek óta majdnem minden évben visszatérő jelenségről van szó és a város közönsége már úgy megszokhatta, hogy nem is talál benne semmi rendkívülit. Mert hát a Fehértó éppen arról nevezetesen, hogy gyakran kiszárad, a benne önként megtermő halállomány pedig arról, hogy ha elfogy körülötte a víz, elpusztul. Igaz ugyan, hogy már régóta gondolkoznak rajta a város urai, miként volna megmenthető ez az állandóan pusztuló, de fölbecsülhetetlen érték, de a gondolkozás soha sem ért el a tétlig és így a jól-rosszul összetakolt mentőterveket is belepte lassan a széksó.

A Fehértó háromezzerholdas területe semmire sem használható, mert ha száraz, nem terem meg rajta még a kutyatej sem, ha pedig víz van rajta, nagyon bizonytalan, hogy meddig marad ott és így halgazdaságot sem lehet rajta folytatni. Ha a tófenék egy részét alkalmas módon kimélyítenék, legalább a vizet menthetnék meg a kiszáradás veszedelmétől és megvehetnék az alapját egy állandó és jól jövedelmező halgazdaságnak. Ha felépülne az a fürdőtelep, amelyről az utóbbi időben tárgyalt a népjóléti miniszter megbízottja a város hatóságával, aranyat teremne a tófenék terméketlen széksója. Ha megtalálnák valahogy a föld ragályos betegségenek, a széksónak a szérumát, eke alá kerülhetne az a háromezzerholdnyi halott terület, ahol most szennyes fehéren szikkad a tófenék, ahol „nincs tenyérnyi zöld hely nagy határ mezőben”, akkor ott gazdag vetéstőlak természetét érelné a napsugár.

De hát ez a sok „ha”, mind csak álom, komolyan senki sem törekszik megvalósítására, közömbösen tűrik a természet kincsének könnyelmű pazarlását, mintha a széksó nemcsak a tófenéket borítaná, hanem belepte volna közömbösséggel, nemtörődömséggel az illetékes lelkeket.

A város egyik főtisztviselőjével beszélgettünk a Fehértó tragédiájáról. Megkérdeztük, hogy a halállomány pusztulása milyen nagy kárt jelent a város számára.

— Kár tulajdonképpen nincs — felelte közömbösen —, mert hát mindenki tudja, hogy a Fehértó halállománya gyakran elpusztul. Ha véletlenül van a Fehértóban hal és halászsunk rajta, a jövedelem talált pénz.

A város egyik főtisztviselője mondta ezt, nem is fontos, hogy ki, hiszen a Fehértó problémájáról talán senki sem gondolkodik máé-